

انسان، فرهنگ و ارتباطات اسلامی
مرکز مطالعات و پژوهش‌های فرهنگی

درآمدی بر «مطبوعات» در ایران

(مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران)

درآمدی بر «مطبوعات» در ایران (مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران) / تهیه‌کننده مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی؛ زیرنظر سیدعلی آل‌داود.

تهران: انتشارات بین‌المللی الهدی، ۱۳۸۸.

۳۱۶ص.

۹۷۸-۹۶۴-۴۳۹-۷۸۲-۰۰: ۶۵۰۰۰ریال

فیفا

کتاب حاضر برگزیده از «طرح دانشنامه ایران» است.

طرح دانشنامه ایران.

مطبوعات -- ایران -- تاریخ

Press -- Iran -- History

روزنامه‌ها -- ایران -- تاریخ

Newspapers -- Iran -- History

مطبوعات و سیاست -- ایران -- تاریخ

Press and Politics -- Iran -- History

آل‌داود، سیدعلی، ۱۳۳۱-، ناظر

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی. مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

PN۵۴۴۹

۰۷۹/۵۵

۶۰۵۰۱۱۶

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

درآمدی بر «مطبوعات» در ایران (مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران)

زیر نظر سیدعلی آل‌داود

طراح جلد: سیدابان نوری نجفی

ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۸ ه. ش

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۳۹-۷۸۲-۰۰

نشانی: تهران، بزرگراه رسالت، مقابل مصلی، مجتمع

امام خمینی (ره)، ساختمان ۱۴

صندوق پستی: ۳۵۱۶ - ۱۵۸۱۵

تلفن: ۸۸۱۵۳۳۲۸ - ۸۸۱۵۳۳۹۵ - ۰۲۱

فکس: ۸۸۸۴۹۲۷۹ - ۰۲۱

رایانامه: Cultural@icro.ir

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی است.

مطالب این کتاب، نظرات پدیدآورنده اثر است و لزوماً نظر مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی به شمار نمی‌آید.

مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

Center for Strategic Studies in Cultural Relations

Islamic Culture and Relations Organization

Tel: +98 21 88153338

www.motaleaat.ir

مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی

Alhoda International, Cultural, Artistic and

Publishing Institution

دارالهدی الثقافية والفنية للنشر الدولي

Tehran - Postal Code: 14158-93917

www.alhoda.ir

Tel: +98 21 88895003 - 88934303

فهرست مطالب

۵۵	آرمان	۷	مقدمه
۵۷	آزاد	۱۱	اختر
۵۸	آزادستان	۱۳	ادب
۶۰	آل احمد	۱۵	ادیب الملک
۶۲	آموزش و پرورش، مجله	۱۶	ادیب الممالک
۶۴	آیندگان	۱۹	اردوی همایون
۶۶	آینده، مجله	۲۱	اروغان
۶۸	با سمل	۲۳	اطلاعات
۷۰	باختر	۲۹	اعتضاد السلطنه
۷۲	بررسی‌های زرخشی	۳۱	اعتماد السلطنه
۷۴	بهار، مجا	۳۳	اقبال یغمایی
۷۶	بهار، محمدتقی	۳۵	اقدام، روزنامه
۷۷	پرویز ناتل خانلری	۳۶	الجمال
۸۰	پیام نو	۳۸	امینی، امیرقلی
۸۲	پیام نوین	۳۹	انجمن اصفهان، هفته‌نامه
۸۴	پیمان	۴۰	اندیشه و هنر
۸۶	تاریخ روزنامه‌نگاری ایرانیان	۴۲	ایران، روزنامه رسمی
۸۸	تاریخ مطبوعات و ادبیات ایران	۴۴	ایران، روزنامه نیمه‌رسمی
۹۰	تاریخ جراید و مجلات ایران	۴۶	ایران امروز
۹۲	تازه بهار	۴۸	ایران جوان
۹۳	تجدد ایران	۵۰	ایران، نشریه کلوپ بین الملل
۹۵	تجدد	۵۱	ایران‌شهر
۹۷	تقدم	۵۳	آدمیت

۱۶۲	ستاره ایران	۹۹	توفیق
۱۶۴	سخن	۱۰۱	تهران مصور
۱۶۷	سید اشرف‌الدین حسینی گیلانی	۱۰۳	ثریا
۱۶۹	شاهد	۱۰۶	جهان‌نو
۱۷۱	شرافت	۱۰۸	جبل‌المتین
۱۷۳	شرف	۱۱۰	حبیب یغمایی
۱۷۵	شرق	۱۱۲	خلیلی، عباس
۱۷۷	شفق سرخ	۱۱۳	خواندنی‌ها
۱۷۹	صدر هاشمی، محمد	۱۱۵	داد
۱۸۱	صنیع‌الملک	۱۱۷	دانش‌آموز
۱۸۳	صوراسرافیل	۱۱۹	دانش
۱۸۵	طباطبایی، سیدضیاء‌الدین	۱۲۱	دانشکده، مجله
۱۸۷	طوفان	۱۲۳	دهخدا، علی‌اکبر
۱۸۹	عالم نسوان	۱۲۵	راهنمای کتاب، مجله
۱۹۱	عبدالرحمن فرامرزی	۱۲۷	رعد
۱۹۳	عروة الوثقی	۱۲۹	روزنامه انجمن تبریز
۱۹۵	علی دشتی	۱۳۱	روزنامه ایران سلطانی
۱۹۸	ف. ع. یزدی	۱۳۳	روزنامه تربیت
۲۰۰	فرز، ابوالحسن	۱۳۶	روزنامه دولت علیه ایران
۲۰۱	فرز، محمدحسین	۱۳۹	روزنامه دولتی
۲۰۳	فرهنگ ایران زمین	۱۴۱	روزنامه رهبر
۲۰۵	قانون	۱۴۳	روزنامه علمیه دولت علیه ایران
۲۰۷	قرن بیستم	۱۴۵	روزنامه مردم
۲۰۹	قوانین مطبوعات	۱۴۷	روزنامه ملتی / روزنامه ملت سنیه ایران
۲۱۴	کاوه	۱۴۹	روزنامه نیروی سوم
۲۱۶	کتاب‌های ماه	۱۵۰	روزنامه روشنفکر
۲۱۸	کیهان‌ماه	۱۵۱	رهنما، زین‌العابدین
۲۱۹	کیهان	۱۵۳	سالنامه پارس
۲۲۲	گل زرد	۱۵۵	سالنامه دنیا
۲۲۴	مجله دانشکده ادبیات تهران	۱۵۶	سانسور در مطبوعات
۲۲۶	مجله اطلاعات ماهانه	۱۶۰	سپید و سیاه

۲۲۸	مجله دانشکده ادبیات تبریز
۲۳۰	مجله دانشکده ادبیات مشهد
۲۳۲	مجله فردوسی (۱)
۲۳۴	مجله فردوسی (۲)
۲۳۶	مجله موسیقی
۲۳۸	مجله وحید
۲۴۰	مجله یغما
۲۴۲	محیط طباطبایی، محمد
۲۴۴	مرد امروز
۲۴۶	مسعود، محمد
۲۴۸	مطبوعات از آغاز تا مشروطه
۲۵۲	مطبوعات از مشروطه تا ۱۳۲۰
۲۵۶	مطبوعات ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۲
۲۶۰	مطبوعات ایران از ۱۳۲۲ تا ۱۳۵۰
۲۶۲	مطبوعات زنان
۲۷۰	مطبوعات شهرستان‌ها
۲۷۵	مطبوعات طنز و فکاهی در ایران
۲۸۱	مطبوعات غیرفارسی زبان
۲۸۶	مطبوعات کاریکاتور در ایران
۲۹۱	ملک‌م‌خان
۲۹۳	مؤیدالاسلام کاشانی
۲۹۵	مهر، مجله
۲۹۷	میرزاده عشقی
۲۹۹	میرزا صالح شیرازی
۳۰۱	نسیم شمال
۳۰۳	نشر دانش
۳۰۵	نگین، مجله
۳۰۷	نوبهار، روزنامه
۳۰۸	وحید دستگردی، حسن
۳۱۰	وقایع‌اتفاقیه
۳۱۲	هنر و مردم

مقدمه

فرهنگ و تمدن ایران با شکوه خود طی اعصار مختلف، پیش از اسلام تا دوران اسلامی، یکی از تأثیرگذارترین فرهنگ‌ها در جهان بوده و از این رو، همواره مورد توجه شرق‌شناسان و ایران‌شناسان بوده است، کتب و منابع بسیاری از زندگی خود را صرف بررسی و مطالعه تاریخ، فلسفه، ادبیات، عرفان، هنر و ادب مرز و بوم کرده و از این رهگذر گوشه‌هایی از عظمت فرهنگ و تمدن ایران را در برابر دیدگاه علمیان قرار داده‌اند.

هر چند در سده‌های گذشته محققان و پژو‌شگران داخلی نقش کمتری در اینگونه مطالعات داشته‌اند، اما، امروزه تعداد قابل توجهی از اندیشمندان و محققان داخلی در مؤسسات مطالعاتی، انجمن‌های علمی و مراکز پژوهشی، تسخول به فعالیت در این باره می‌باشند.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی؛ نیز از سال‌های گذشته درصدد برآورد تا با قالب طرحی پژوهشی با عنوان «دانشنامه ایران» زمینه‌ای را فراهم سازد و دانش‌ها، معارف، نقاط درخشان و جلوه‌های گوناگون ایران را از دوره باستان تا امروز در اختیار طیف‌های گوناگون مخاطبان خارج از کشور از جمله ایرانیان؛ به‌ویژه نسل سوم ایرانیان خارج از کشور، که از سرزمین و فرهنگ مادری دور افتاده‌اند و شکاف و گسستی فرهنگی میان آنان و ایران پدید آمده است، ایران‌شناسان و دانشجویان خارجی رشته‌های زبان و ادب فارسی، خبرنگاران، پژوهشگران و خارجیان علاقه‌مند به تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران قرار دهد.

بر این اساس، جمعی از محققان و صاحب‌نظران مطالعات ایرانی و مراکز مسئول در تالیف دائرةالمعارف‌ها گرد هم آمدند که در میان آنان فرهیختگان ارزشمندی چون آقایان دکتر فتح‌الله مجتبیایی، دکتر سیدمصطفی محقق داماد، دکتر علی بلوکباشی، دکتر ناصر تکمیل همایون، دکتر احمد پاکتچی، حسن انوشه و... حضور داشتند.

پس از برگزاری جلسات متعدد علمی و مشورتی طرح «دانشنامه ایران» بنیان نهاده شد و گروه‌های دانشنامه با موضوعات ادبیات، ادیان، مذاهب و فرق، ارتباطات، اقتصاد، پیشه و پیشه‌وران، پوشاک، تاریخ و باستان‌شناسی، تئاتر، جغرافیا، خوراک، زبان‌شناسی، سینما، عرفان، فلسفه و کلام، عکاسی، علوم اسلامی و حقوق فقهی، علوم سیاسی، علوم و فنون، مردم‌شناسی، مطبوعات، معماری و شهرسازی، موسیقی، نقاشی و ورزش، آغاز به کار نمودند.

برای هر موضوع، یکی از اساتید صاحب‌نام، مدیریت علمی تألیف مدخل‌های منتخب را به یاری چند تن از زبان‌دانان زبده و با پیروی از شیوه‌نامه علمی و رسم‌الخط واحد عهده‌دار شد.

اگرچه، بخش عمده‌ای از دست‌نویس‌های «دانشنامه ایران» در سال‌های گذشته تألیف و آماده شد؛ اما، تکمیل طرح با فراز و نشیب‌هایی مواجه گردید. بر این اساس، تصمیم گرفته شد تا موضوعات اتمام یافته در هسته پژوهش به صورت آزمایشی و محدود در قالب مجموعه‌های جداگانه تحت عنوان *درآمدی بر ایران (مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران)* در اختیار گروهی از مسئولان فرهنگی و صاحب‌نظران این حوزه قرار گیرد، تا برای تکمیل طرح چاره‌اندیشی شود.

در حال حاضر از میان کلیه گروه‌ها؛ موضوعات ادبیات، ادیان، مذاهب و فرق، ارتباطات، پوشاک، تاریخ و باستان‌شناسی، جغرافیا، زبان‌شناسی، عکاسی، علوم و فنون و مطبوعات در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

هر چند متون ارائه شده دارای اشکالات ویراستاری است که بر این مرکز پوشیده نیست، اما، آگاهی از اطلاعات ارزشمند هر موضوع برای خواننده کتاب مفید خواهد بود.

لازم به ذکر است، آمار ارائه شده در برخی موضوعات چون جغرافیا و یا زبان‌شناسی متعلق به زمان نگارش مقالات می‌باشد که در آینده ویرایش و اصلاح خواهند شد.

در خاتمه، جا دارد تا از بانیان پروژه دانشنامه و مطالعات ایران‌شناسی؛ مدیر توانمند

و پژوهشگر لایق سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرحوم دکتر کیومرث امیری، که همواره در پی علم و سربلندی ایران اسلامی تلاش نمود و برای به ثمر نشستن دانشنامه ایران از هیچ کمکی دریغ نکرد، یاد نمود. همچنین، مرکز مطالعات بر خود لازم می‌داند تا از زحمات مدیر علمی دانشنامه ایران، دکتر علی بلوکباشی، که در تمامی مراحل همراه مجموعه بودند، سپاسگزاری نماید.

مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

www.ketab.ir